

نام و نام خانوادگی : سئوالات امتحان درس: علوم و فنون ادبی ۱ پایه :دهم رشته :انسانی نام دبیر :خانم محمدی		باسمه تعالی مدیریت آموزش و پرورش ناحیه ۴ دبیرستان غیردولتی هدی (دوره ی دوم) آزمون نوبت اول سال تحصیلی ۹۸-۹۹ تعداد صفحات : تعداد سؤال : ۱۷		تاریخ آزمون : ۹۸/ ۱۰ /۲۱ مدت امتحان: ۸۰ دقیقه نیاز به پاسخنامه دارد ☐ ندارد ☒ شماره صندلی :		مهر آموزشگاه
تاریخ تصحیح: ۹۸/ / نمره : با عدد () نمره با حروف : () امضای دبیر :						
ردیف	شرح سوالات					بارم
۱	باتوجه به سوالات گزینه درست را انتخاب کنید: (الف) زبان ایرانیان پیش از اسلام پارسی یا فارسی نامیده می شد. درست ☒ نادرست ☐ (ب) طاهریان نخستین دولت اسلامی درایران بودند. درست ☒ نادرست ☐ (ج) موضوع کتاب شاهنامه ی ابومنصوری تاریخ گذشته ایران است. درست ☒ نادرست ☐ (د) مهم ترین دوره ی تمدن اسلامی قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم است. درست ☒ نادرست ☐ (و) کوچکترین واحد آوایی زبان هجا نام دارد. درست ☐ نادرست ☒ (ه) خط میخی مربوطه به زبان فارسی باستان است. درست ☒ نادرست ☐					۱.۵
۲	در جاهای خالی واژه ی مناسب قرار دهید: (الف) هر چیزی که ذهن ما را به پویایی درآورد متن است. (ب) نخستین گام موثر در رویارویی با متون خوانش دقیق متن است. (ج) اسامی ترین عامل پیدایی شعر عاطفه است. (د) در زمان سامانیان بخارا عمده ترین مرکز فرهنگی به شمار می آمد.					۲
۳	گزینه درست را مشخص کنید: (الف) زبان پارتی در دوره ی اشکانیان رایج بود. (اشکانیان - ساسانیان) (ب) آثار زبان فارسی باستان فرمان ها و نامه های شاهان هخامنشی است. (فارسی باستان - فارسی میانه) (ج) وزن یکی از مهم ترین ارکان شعر است. (وزن - عاطفه) (د) ارزش موسیقایی سجع متوازی از همه سجع ها بیشتر است. (متوازی - متوازن)					۱
۴	ویژگی شعر در قرن چهارم و پنجم چیست؟ سادگی فکر روانی کلام، شاعر می کوشد شعر و خیال خود را همان گونه که به خاطرش می رسد بیان کند، به واقعیت بیرون نظر داشتند، ترکیب های تازه و استعاره های دلپذیر					۱

۵	علت نامگذاری فارسی میانه را به این نام چیست؟ اساسا به ناحیه‌ی پارس تعلق داشت و میان فارسی نو و فارسی باستان قرار داشت.	۱																																				
۶	کدام مورد درباره‌ی کتاب تاریخ بلعمی نادرست است؟ الف) اصل این کتاب را محمدبن جریر طبری به عربی نوشته است. ✓ ب) ابوعلی بلعمی در ترجمه حذف و اضافاتی در کتاب انجام داده است. ج) این کتاب ترجمه‌ای از تاریخ الرسل است و اثر مستقل به حساب نمی‌آید. د) داستان پادشاهی ضحاک از جمله داستانی که در کتاب آمده است.	۰.۵																																				
۷	ابیات زیر را از دید آهنگ و موسیقی بررسی کنید. الف) بیا تا همه دست نیکی بریم جهان جهان را به بد نسپریم «فردوسی» حماسی، خوانش تند ب) ای نفس خرم باد صبا از بر یار آمده ای مرحبا «سعدی» عاشقانه، مفاد	۱																																				
۸	در ابیات زیر واژه آرای، واج آرای را مشخص کنید: الف) پیش از اینت بیش از این اندیشه عشاق بود مهرورزی تو با ما شهره آفاق بود واج آرای ش ب) بی عمر زندام منواین بس عجب مدار روز فراق را که نه در شمار عمر واژه آرای	۱																																				
۹	در عبارت زیر سجع را بیابید و نوع آن را مشخص کنید: محبت را غایت نیست، از بهر آنکه محبوب را نهایت نیست. مطرف	۰.۵																																				
۱۰	در عبارت «دوستی را که به عمری فرا چنگ آرند نشاید که به یک دم بیازارند.» واژه‌های (آرند و بیازارند) دارای سجع مطرف است.	۰.۵																																				
۱۱	ثابت کنید که چرا واژه «حکایت و شکایت» هم وزن هستند؟ زیرا هجاهای آن برابر است. علامت هجاهای کوتاه و بلند روبه‌روی هم قرار دارند. ح کا یت ا ش کا یت -- U -- U --	۱																																				
۱۲	کاربرد «و»، «ه» در کدام گزینه‌ها با بقیه متفاوت است؟ الف) وزید- مهتاب ب) دور- پایه ج) موفق- شبیه د) باور- شاهد	۰.۵																																				
۱۳	بیت زیر را هجا بندی کنید سپس هر هجا را با علامت خاص آن بنویسید؟ عجب نیست از گل که خندد به سروی که در این چمن پای در گل نشیند	۲																																				
<table><tr><td>ع</td><td>جَب</td><td>نِی</td><td>سَـ</td><td>دَد</td><td>خَـ</td><td>کِـ</td><td>گُل</td><td>ءَـ</td><td>ز</td><td>سَـ</td><td>وِی</td></tr><tr><td>ک</td><td>در</td><td>این</td><td>چَـ</td><td>ی</td><td>در</td><td>ی</td><td>پا</td><td>مَـ</td><td>نَـ</td><td>شِی</td><td>نَد</td></tr><tr><td>U</td><td>-</td><td>-</td><td>U</td><td>U</td><td>-</td><td>U</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr></table>			ع	جَب	نِی	سَـ	دَد	خَـ	کِـ	گُل	ءَـ	ز	سَـ	وِی	ک	در	این	چَـ	ی	در	ی	پا	مَـ	نَـ	شِی	نَد	U	-	-	U	U	-	U	-	-	-	-	-
ع	جَب	نِی	سَـ	دَد	خَـ	کِـ	گُل	ءَـ	ز	سَـ	وِی																											
ک	در	این	چَـ	ی	در	ی	پا	مَـ	نَـ	شِی	نَد																											
U	-	-	U	U	-	U	-	-	-	-	-																											

۱۴	علامت هجای کدام گزینه نادرست است؟ سحرگاه (U - -U) دبستان (- -U) نازنین (U U -) سفرنامه (U - -U)	۰.۵
۱۵	در سروده زیر با توجه به قلمرو ادبی «تشبیه، مراعات نظیر، کنایه، مثل» را شناسایی کنید. هرکه زین گلشن، لبی خندان تو از گل بایدش خاطری فارغ ز عالم چون توکل بایدش مراعات النظیر تشبیه خرده ای از مال دنیا در بساط هرکه هست جبهه و کرده ای پیوسته چون گل بایدش کنایه از سربلند استفاده از مثل صبر بر جور فلک کن تابرایی رو سفید دانه چون در آسیا افتد تحمل بایدش	۲
۱۶	حکایت زیر را بخوانید ویژگی قلمروهای آن را بنویسید: پارسازاده‌ای را نعمت بیکران به دست افتاده فسق و فجور آغاز کرد. گفتم ای فرزند دخل آب روان است و عیش، آسیاب گردان؛ اگر باران به کوهستان نیارد به سالی دجله گردد خشک رودی دیدم که نصیحت نمی‌پذیرد و دم گرم من در آهن سرد او اثر نمی‌کند. قلمرو ادبی: تشبیه: دخل به آب روان تشبیه شه، کنایه: از دم گرم من در آهن سرد او اثر نمی‌کند. کنایه از نصیحت‌پذیر نیست قلمرو فکری: تعلیمی اندرزی، نصیحت‌پذیر باشیم، امر به معروف، دوری از اسراف قلمرو زبانی: جمله‌های ساده و کوتاه و قابل فهم، استفاده از شعر، ترکیب‌سازی پارسازاده، کاربردهای کهن مثل فسق و جور	۲
۱۷	شعر زیر را بخوانید و به سوالات پاسخ دهید: در کتاب آمد که در عهد قدیم خانه ای می‌ساخت سقراط حکیم چون به پایان بود کار این سرا آمدند از ره رفیق و آشنا چون توانی زیستن در این قفس این قفس نبود مقام چون تو کس در شبستان تو چون آییم جمع همچو پروانه به گرد روی شمع الف) نوع لحن شعر چیست؟ روایی داستانی ب) دو مورد قلمرو زبانی بنویسید؟ شعر ساده و روان، واژه‌های کهن مثل سرا ج) دو مورد قلمرو ادبی بنویسید؟ (سجع: قفس - کس)، واژه‌آرایی، استفاده از واژه‌های کهن مثل «سرا» بیت آخر تشبیه. د) دو مورد قلمرو فکری بنویسید؟ دوست واقعی کم است. تعلیمی و اندرزی است. عارفان توجهی به مادیات ندارند	۲
	انسان‌های بزرگ زاده نمی‌شوند، ساخته می‌شوند.	۲۰